

Grundlovens § 32: den ligelige politiske Repræsentation. De statistiske Udarbejdelser, som det ærede Medlem hentydede til, kommer for saa vidt slet ikke denne Sag ved. Der er foretaget nogle Udarbejdelser paa det Grundlag: hvorledes det vil forme sig, hvis man tager et ligeligt Hensyn til Vælgertallet og til Indbyggertallet. Det er et Arbejde, der kan have sin Betydning, men naar det ærede Medlem med Hensyn til Befolkningstætheden nævnte, at det allerede ved Ordføretalerne forud for Grundloven og Valgloven af 1915 var blevet klart, at det var det ganske afgørende Hensyn, men at Hensynet til Vælgertallet ikke spillede nogen væsentlig Rolle, saa maa jeg bestride det.

Det ærede Medlem nævnte under Sagens første Behandling en Udtalelse af Venstres Ordfører i Landstinget under Valglovsbehandlingen i 1915 og henviste til den. Jeg har set den efter, men den beviser aldeles ikke, hvad det ærede Medlem paastod baade ved første Behandling og nu. Han udtalte den 26. April 1915: „De Oplysninger, man i de senere Aar har faaet fra Statistisk Departement om dette Forhold, viser, at denne Forskel efterhaanden udjævnes; der er ikke længer den Forskel i Forholdet mellem Vælgertal og Indbyggertal, der tidligere har været, og hvis Bevægelsen fortsætter sig i samme Retning, er der Udsigt til, at den saa godt som vil forsvinde. Dette Spørgsmaal har derfor ikke saa meget at sige, derimod er Befolkningstætheden jo øjensynlig meget forskellig i de forskellige Dele af Landet. Det er givet, at den er stærkest i København“. Der siger Venstres Ordfører ikke andet end, hvad han er nødt til at sige. Jeg havde blandt andet meget stærkt gjort gældende herved i Folketinget, at de, der fra Venstres Side lagde saa megen Vægt paa, at Hensynet til Vælgertallet kom med, i Virkeligheden tog fejl ud fra deres eget Standpunkt. thi det vilde ikke betyde stort i Retning af at give de agrariske Kredse, for at bruge dette Udtryk, en vis Overvægt, fordi det Forhold, der tidligere har været, og som man regnede med, at Vælgerprocenten var større ude paa Landet end i Byerne, var i Færd med at forsvinde. Det er det, Venstres Ordfører i Landstinget konstaterede. Ikke desto mindre vedtog man § 32, der fastslaar, at den politiske Repræsentation skal være ligelig, og at der ved Kredsinddeling skal tages Hensyn baade til Befolkningens Tæthed og til Vælgertallet, og saa skal dette ogsaa respekteres.

Men nu gælder det ikke en Gang længere, hvad Venstres Ordfører mente den 26. April 1915, at nu havde denne Betingelse omtrent tabt sin Betydning, fordi Forholdet nu var blevet lige, thi nu er Forholdet slaaet over i det modsatte, saaledes som jeg for over 10 Aar siden har profeteret, at det vilde gøre, og som jeg nævnte i min Tale ved første Behandling. Vi har nu yderligere faaet det konstateret i de Bilag, som er aftrykte i Betænkningen, og ærede Medlemmer behøver blot at se efter i Bilag 1, saa vil De se, at efter en Beregning over Folketallet og Vælgertallet i 1918 — det er altsaa en ganske frisk Statistik — er Vælgerprocenten i Hovedstaden 42,20, paa Øernes Omraade — der er Byerne taget med — 42,16 og paa Jyllands Omraade, hvor Byerne ogsaa er taget med, 38,76. Hovedstaden har altsaa her faaet et meget betydeligt Forspring for Jylland. Naar der altsaa ved Valgkredsinddelingen grundlovsmæssig skal tages Hensyn baade til Befolkningstætheden og Vælgertallet, kan det ikke nytte, at det ærede Medlem vil hævde, at de vestjydske Kredse skal have et mindre Antal Indbyggere, der skal der tages Hensyn til Befolkningstætheden. Saa maa man virkelig ogsaa tillade os andre at hævde, at der skal tages Hensyn til Vælgertallet. I Hovedstaden har vi Forspringet med 42 pCt., medens der kun er godt 38 pCt. derovre, og saa er endda Byerne taget med. Regner man Købstæderne for sig og Landet for sig, bliver Forholdet endnu grørlere. Det skal der ogsaa tages Hensyn til. Det vil sige, at disse 2 Grundlovshensyn trækker i hver sin Retning, og det vil i Virkeligheden sige, at de ophæver hinanden. Hvad man saa af praktiske Grunde, af Billighedshensyn vil gøre i Retning af at skaffe de store, tyndt befolkede Egne lidt større lokal Repræsentation, bliver en Ting for sig, men det maa ikke i mindste Maade komme i Strid med Grundlovens Hovedbud, den ligelige Repræsentation af alle Anskuelse. Jeg skulde ikke have draget dette frem igen ved denne Behandling, hvis ikke det ærede Medlem paa ny var kommet ind derpaa, men nu har jeg benyttet Lejligheden til atter en Gang at imødegaa hans Henvisning til Landstingsmand Jørgen Pedersens Udtalelser i 1915, som nu intet som helst betyder i denne Sag.

Overfor det ærede Medlems Hovedstandpunkt, at vi nu skal nedsætte en Kommission, at vi altsaa ikke skal have en ny Valglov vedtaget til at gælde ved